

TREHÖRNABLADET

ANSVARIG UTGIVARE: STURE BROLIN
FORM & LAYOUT: PETER FREJHAGEN

NR 122 | DECEMBER 2021

INNEHÅLL

- * Historisk vandring till Mosseboborg
 - * Trehörna Kyrka renovering i full gång
 - * Del II - Trehörna Socken idag
 - * Träffpunkt för daglediga igång
 - * Byalaget + SWISH = sant!
- Och mycket mera...

RENOVERING AV KYRKAN ÄR I FULL GÅNG

Sedan en tid tillbaka har arbetsbilar från Skänninge Bygg stått utanför Trehörna kyrka. Det är renoveringen som kommit igång.

Inne i kyrkan träffar jag två hantverkare som höll på med att byta ut elementen under bänkarna och att dra nya elledningar. Men den intervju jag hade tänkt göra blev istället en stund då de båda ställde frågor och ville veta mer om Trehörna.

Peter Andersson och Jörgen Nicklasson hade slagits av vad vacker det är i Trehörna. Närheten till sjön var det första de tog upp. De beundrade kyrkans och värdshusets läge och frågade om säteriet tvärs över sjön. De hade också uppmärksammat vandringsleden som går förbi hembygdsgården och tog upp det fina skogsbetet. Det lät nästan som om de var lockade att flytta till Trehörna. Vem vet?

Text & Bild: Sture Brolin

HISTORISK VANDRING TILL MOSSEBOBORG

Vid höstens historiska vandring var målet Mossebo som en gång var tänkt att tillhöra Trehörna. Då alla bilar parkerats på familjen Wanhainens gårdsplan ledde Kalle Bäck vandringen till en 4-5 meter hög kulle, resterna av Mosseboborg.

Såväl Mossebobygden som Trehörnabygden befolkades troligen vid 500-talet f.Kr. I Trehörna finns gravfältet Smesserna och i Mossebo har man funnit en urholkad stockbåt från denna tid.

Mossebo nämns i historiska dokument första gången vid 1200-talets slut. Mossebo gård såldes då till Vreta Kloster. Redan här avfärdade

Kalle den första myten om Mosseboborg. Det har sagts att borgen är från 600-talet vilket är helt fel. Allt tyder på att den byggdes på 1300-talet. Man kan än idag se resterna av ett litet försvarstorn i ett hörn av det som varit en bottenvåning av sten.

Några hundra år fram i tiden möter vi Mossebo igen. 1571 genomfördes den första förmögenhetstaxeringen i Sverige för att få in pengar till att betala Älvsborgs lösen. Mossebo säteri, den då rikaste gården i Rinna, bestod av en källare och bottenvåning av sten och två-tre våningar trä. Utöver huvudbyggnaden fanns två flygelbyggnader samt en karpdamm.

På 1600-talet, Sveriges stormaktstid, delade staten ut gårdar som ersättning till militärer och uppsatta personer i rikets tjänst. Mossebo tilldelades Lindorm Ribbing, en släkting till Christoffer Ribbing som ägde Trehörna säteri. Christoffer Ribbing ville bilda Trehörna socken år 1643 av delar av Säby, Linderås, Stora Åby och Rinna socknar inklusive Mosseboområdet. Men då hade Mossebo säteri fått ny ägare, Johan Rosenhane. Denne satt i riksrådet och som villkor för att Trehörna socken skulle få bildas ställde Rosenhane att församlingens kyrka skulle ligga vid Mossebo säteri. Säteriet i Mossebo var vid den tiden långt rikare än Trehörna säteri. Han ändrade senare sitt villkor till att inga gårdar från Rinna socken skulle föras över till den nybildade socknen. Så var det i ca 200 år varefter Bjärsjö och Göteryd ändå överfördes från Rinna till Trehörna. Här avfärdade Kalle några ytterligare myter. De

HISTORISK VANDRING - FORTS...

kraftiga murrester som finns runt området har getts många fantasifulla förklaringar. En är att den byggts på 1100-talet för att få Rinna kyrka att byggas där. En annan är att den kom till då det fanns tankar på att Trehörna kyrka skulle förläggas där.

På 1700-talet var Mossebo säteri djupt skuldsatt och köptes av Boxholms bruk som ville komma åt skogen. Bruket var då i stort behov av träkol för sin omfattande produktion av stångjärn. Men då bruket vid slutet av 1800-talet gick över till stenkol såldes gården. Enligt en myt skulle borgen ha brändts i samband med ett krig vilket inte är sant. Det var Boxholms bruk som brände ned byggnaderna.

Vid 1800-talets slut var Sverige mycket fattigt, befolkningen ökade kraftigt och svältåren i

slutet av 1860-talet drev på utvandringen till Amerika. 1856 utvandrade den första Trehörnabon och år 1900 bodde fler Trehörnabor i Chicago än i Trehörna. Som en reaktion på nöden startades i Motala Egnahemsrörelsen som i början ägnade sig åt att köpa upp större gårdar. En av gårdarna som köptes var Mossebo säteri. De större gårdarna styckades upp i mindre enheter som kunde köpas med förmånliga lån. Alla de gårdar som ligger i närheten är avstyckade egnahems-gårdar även gården vid vars ladugårdsvägg det medhavda kaffet intogs. Trots endast 10-gradig värme var 40-talet deltagare mycket nöjda med dagens guidning och Kalle fick mycket uppskattning för sitt kunnande och sin förmåga att berätta på ett levande och medryckande sätt.

Text & Bild: Sture Brolin

ORDFÖRÄNDE HAR ORDET

När undertecknad flyttade till Trehörna år 1975 var bygden barnrik. Trehörna skola fanns mitt i byn och hade som mest ca 75 barn. Barn och föräldrar lärde känna varandra oavsett var i bygden de bodde. Idag är skolan nedlagt och kontakterna mellan bygdens invånare har minskat.

Men en förändring är på gång. På Sjöängs-området i byn är endast två tomter osålda. Det pågår en inflyttning av barnfamiljer på gårdar i bygden. Allt detta är mycket positivt.

Förr fanns skolan. Men idag det finns inget som naturligt knyter barn och unga barnfamiljer till varandra. Därför har Trehörna byalag tagit initiativ till att kontakta alla barnfamiljer i bygden. Vi hoppas kunna organisera någon form av barnverksamhet samt att detta också kan göra att barnfamiljerna lär känna varandra bättre.

Snart lämnar vi ett pandemiår bakom oss. Vi får hoppas att det nya året innebär att vi kan börja leva utan restriktioner igen; samlas till årsmöten i början av året, till gemensamt arbete i olika sammanhang, till högtider och till fest.

Byalaget kommer att bjuda in till politiskt samtal i vår då vi vill ha svar på en del frågor som är aktuella för Trehörnabygden. Till hösten kommer vi att genomföra Trehörnadagen efter att ha tvingats ställa in två år i rad.

Jag hoppas att ni, på samma sätt som jag, ser fram mot det nya året med förhoppningar om att det skall bli ett alldeles vanligt och alldeles underbart år.

Men innan dess ses vi kanske på vårt nyårsgemenskap som kommer genomföras.

STURE BROLIN

TREHÖRNA SOCKEN IDAG - DEL II -

I förra numret av Trehörnabladet hade vi med något om Skruvhult/Flugebo/Lorsände. Några intervjuer från samma område finns med i detta nummer. Därutöver flyttar vi oss vidare längs vägen mot länsgränsen och uppmärksammar att det börjar bli fler barnfamiljer i Trehörna socken.

Skruvhult-gårdarna i norr: Skruvhultia

På en av gårdarna längst i norr bor Marcel och Wilma de Groot. Där driver de gårdsbutiken "Skruvhultia". Paret kommer från Holland och flyttade 2011 tillsammans med sina söner till Sverige. Några år tidigare hade familjen rest runt och semestrerat i Sverige och under resan stärktes deras drömmar om en lite annorlunda livsstil med mera tid för familjen, ett liv närmare naturen och med hållbar odling där målet är att bli självförsörjande på det mesta. I Holland arbetade Marcel i eget företag som snickare och Wilma drev en secondhandbutik. Under några år letade de efter lämplig bostad i Sverige. 2011 tog man steget och familjen med tre söner, 6, 11 och 13 år, flyttade till Örserum. Man lämnade ett "trångbott" Holland där det bor ca 500 människor per km² till Sverige med ca 25 personer per km².

Ingen i familjen kunde svenska men man lärde sig snabbt, speciellt barnen. Marcel och Wilma testade SFI i Jönköping men det fungerade inte så bra. Tempot i undervisningen var för lågt,

långa resor och båda hade jobb att sköta. Första tiden längtade barnen tillbaka till Holland. Idag har de två äldsta söner flyttat hemifrån och ingen har längre några tankar på att flytta tillbaka till Holland. Några år senare blev en av gårdarna i Skruvhult till salu efter att bröderna Ingvar och Roland Bengtsson gått bort. Även om det inte ingick speciellt mycket mark var gården perfekt och Marcel och Wilma behövde inte fundera länge innan de bestämde sig och köpte gården. De flyttade sin butik från Örserum och har utvecklat verksamheten och fokuserar nu på återanvändning, försäljning av secondhand, kaféverksamhet och de har även rum att hyra ut sommartid. Marcel bygger

också s.k. "Tinyhouse" vilket är små enkla hus på hjul där så mycket material som möjligt är återvunnet. På gården finns några höns och katter och de odlar det mesta själva och använder den gamla metoden att konservera för att förvara maten till vinterhalvåret. Målet är att bli helt självförsörjande och att allt ska vara ekologiskt. Mer om Skruvhultia finns att läsa på "www.skruvhultia.se".

Lite kuriosum är att Trehörnas första skola tidigare fanns på gården. Det var en lite träbyggnad som någon gång runt 1870 flyttades från en granngård. Hur länge och i vilken omfattning det var skola är oklart men det kan ha varit ända fram till 1902 då Drottningstorps skola byggdes. Skolan var placerad över jordkällaren och är idag riven.

Skruvhult-gårdarna i norr: Drottningstorps skola.

Inte långt från Skruvhultia ligger Drottningstorps gamla skola. Skolan byggdes 1902 och undervisning bedrevs i 40 år, från 1902 fram till 1942. Under de 40 åren tjänstgjorde ett 10-tal olika lärare, alla kvinnliga. Både antalet elever och antalet klasser varierade från år till år beroende på antal barn i området. Efter nedläggning av skolan har byggnaden använts som privatbostad. Idag bor Stefan och Mildred

Lymer i den gamla skolan. Paret bodde tidigare i Tranås och hos båda fanns tankar på att flytta ut på landet. De fick höra att gamle ägaren ville sälja och köpte fastigheten 1999. När byggnaden användes som skola var det skolsal på nedre våningen och på övervåningen var det bostad åt lärarinnan.

Tidigare ägare hade gjort en del renoveringar men när Stefan och Mildred tog över fanns ändå ett ganska stort renoveringsbehov. Ett garage har byggts och även bostadsdelen är tillbyggd, fönster är bytta och allt är ommålat, både ute och inne. Tidigare var det uppvärmning med ved, idag är bergvärme installerad. Även mycket av den gamla elinstallationen är bytt. Mycket av jobbet har Stefan och Mildred gjort själva och renoveringarna är gjorda med omsorg och man har lyckats bevara mycket av den gamla charmen med högt till tak, timmerväggar, pärlspont och en stor kamin i den gamla skolsalen.

Både Stefan och Mildred är idag pensionärer och trivs bra i den lugna och fridfulla miljön. Stefan är född och uppvuxen i Tranås och Mildred kommer ursprungligen från Sandviken. Stefan jobbade många år på Stiga, när gräsklippartillverkningen försvann från Tranås hamnade han efter några olika anställningar på IVT, numera Bosch. Där arbetade han bl.a. med att ta fram instruktionsmaterial till värmepumpar. Mildred har arbetat inom vården och var tidigare mycket aktiv inom Tranås

Gymnastiksällskap, både som aktiv och som ledare.

Paret trivs bra i den lugna miljön och med närheten till naturen. De får ofta besök av vilda djur i trädgården, allt från ugglor till älgar och vildsvin. När höstmörkret kommer blir det inomhusaktiviteter där Mildred som är händig syr väldigt mycket och har en egen liten syateljé på övervåningen. Stefan tillbringar gärna en stund med en bra bok. Då båda bott i Tranås under många år är det naturligt att det ofta blir Tranås när det gäller handel och annan service. Även Ödeshög får bra betyg, detta gäller bl.a. vårdcentralen, ICA och Norrbys Skor där de flesta skor inhandlas.

Skruvhult-gårdarna i norr: Skruvhults Norrgård

Bara ett par hundra meter från Skruvhultia och Drottningstorp bor Folke Johansson och Inger Johansson/Bjällqvist. Gården de bor på ägdes tidigare av Folkes morföräldrar och är alltså hans mamma Fridas föräldrahem. Folke och Inger har känt varandra i många år men blev ett par först på äldre dagar. Inger var gift med en arbetskamrat till Folke och en tid efter att Inger blivit änka föreslog Folke att de skulle gifta sig. Så blev det och efter giftermålet flyttade de till Skruvhult. De har gjort en del renoveringar och

TREHÖRNA SOCKEN IDAG - DEL II - FORTS...

byggt till huset med modernt kök och toalettdel och bor mycket vackert i södersluttning med en lummig trädgård runt huset.

Folke växte upp i Lindhem som ligger i Flugebo, något hundratal meter från gamla affären. Huset byggdes 1945 av hans pappa Karl Johansson och där hade Folke en fin uppväxt tillsammans med sin några år äldre bror Erling. Folke bodde kvar i Lindhem fram till 2010 då han sålde fastigheten och flyttade till morföräldrarnas gård i Skruvhult. Skoltiden tillbringade Folke i Tranås. Först 1 år i Hakebo, sedan 1 år i Hårkrankeryd och slutligen årskurs 3-7 på Norrskolan i Tranås. Efter lumpen började han 1969 arbeta på Televerket i Stockholm. 1976 förflyttades han till Tranås men blev Televerket trogen i 38 år fram till 2007 då han gick i pension.

Gården är på 71 ha men Folke och Inger har förutom några katter inga egna djur. Marken är utarrenderad men kanske tar Joakim, en av Ingers söner, över när Folke och hon väljer att flytta. Både Folke och Inger trivs bra i Skruvhult och har bra kontakt med sina grannar. De deltar ofta i aktiviteter som ordnas av Byalaget och av kyrkan i Trehörna. De besöker också ofta Ödeshög och varje lördag är det fika på bokcaféet i "Bynn".

Olstorp

Längtan till landet förde denna familj till gården Olstorp. Emelie och Robin Karlsson, och deras tre barn, bodde tidigare i Tranås men ville närmare naturen. Först köpte de en fritidsstuga vid Visjön. Där tillbringade de nästan all fritid men det blev för mycket med villa i Tranås och dessutom ett fritidshus. De ville ta steget fullt ut och få möjlighet att ha hästar och andra djur. De slog till, sålde villan och fritidshuset och köpte Olstorp. I september 2020 flyttade de in. Gårdens läge gjorde att barnen kunde gå kvar i Tranås på förskola och skola. Det fungerade också bra med Robins arbete som lastbilschaufför och Emelies som barnskötare på en förskola i Tranås.

När man kommer till Olstorp så slås man av att det är så många byggnader. Huvudbyggnaden är från ca 1850. Utöver den finns en inredd timmerstuga, en vävstuga om fyra rum där de skall bygga ett kök och en "drängstuga". I ladugården finns ett stall med boxar för sex

hästar. Därinne fanns också kaniner och en av hönorna. Gården ger ett mycket välskött intryck och de berättar att de lagt ned mycket arbete på att få den iordning.

Både Robin och Emelie är från Tranås och kände inte så många i Trehörnatrakten då de flyttade hit. Coronapandemin gjorde att de inte kunde ta så mycket kontakt men några av grannarna har de lärt känna. De stortrivs och är mycket nöjda med sitt första år på gården. När framtiden kommer på tal så är det mer barnen som tar till orda. Alma 11 år, som rider och är i stallet alla dagar i veckan, talar om att ha mer hästar. Malte 9 år, som sköter om familjens 16 höns, vill ha mer höns. Och Matheo 4 år håller upp några fingrar för att visa antalet djur han vill ha. Det Emelie och Robin tar upp är förhoppningar om att Ödeshögs kommun kan ställa upp med skolskjuts till Tranås för barnfamiljerna i Trehörnatrakten samt att buslinjen Ödeshög-Tranås får vara kvar.

Kullen

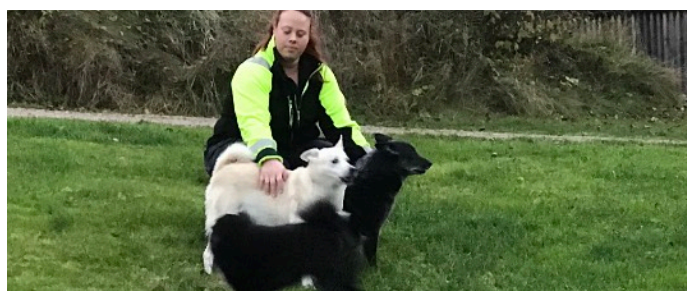
Detta är en berättelse om kärlek vid första ögonkastet. För sju år sedan träffades Ludde (Ludvig) Lindqvist och Diana Jonsson. Det var ingen tvekan. Det skulle bli de två. Vid den tiden var också gården Kullen till salu. De tittade på gården. Även där var det kärlek vid första ögonkastet. Och vill man något så ska det gå snabbt. Tre månader efter att de träffats köpte de Kullen. Kullen är ett före detta torpställe under Svärdsfalla. Det gamla lilla

boningshuset, som ligger på en kulle, är timrat och ditflyttat men av okänd ålder. På gamla handlingar kan man däremot se att ägorna till Kullen har haft samma utsträckning sedan 1700-talet. På 60-talet byggdes det nya boningshuset. Ludde hade länge haft tankarna på en mindre gård och Diana var lockad av en plats där man kunde ha djur. Ludde är uppväxt i Trehörna socken och Diana kom från Rimforsatrakten.

Då Diana och Ludde såg gården insåg de att det fanns mycket att arbeta med innan de kunde få det i det skick som de vill ha det. Det första de gjorde var att ta itu med åkrar och betesmarker. Sly röjdes, diken rensades och en del träd avverkadades. Det äldre huset fick nytt tak. Därefter var det dags för helrenovering av bostadshuset. Väggar togs bort så att köket blev betydligt större och att ett valv togs upp mellan kök och vardagsrum.

Nästa stora projekt blev växthuset. Vid en tur till Skärblacka såg de ett öde växthus, tog mod till sig och frågade om de fick köpa det. Det fick de inte. Men däremot kunde de få det gratis om de monterade ner det och tog hand om all inredning. År 2020 var hela Växthuset på plats och uppmonterat. Dianans förhoppning är att kunna driva en handelsträdgård där. Men byggandet var inte klart ännu. En stor maskinhall har tillkommit detta år. En sådan är ett måste då både Diana och Ludde är utbildade på Fordonsprogrammet, båda arbetar som lastbilschaufförer och de har skogsmaskin, grävmaskin, lyft, däckmaskin m.m. Då krävs en maskinhall/verkstad. På de sju åren har mycket hänt och familjen har utökats med Are 5,5 år och Ronja 2,5 år. Och den som besöker gården blir välkommen av tre norska buhundar.

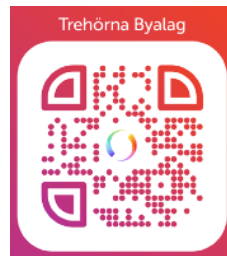
Fondmedel kan sökas av elever till det år man fyller 25 år och bo i, eller har stark anknytning till, Trehörna. Ansökan ska skickas senast 15:e januari till Per Karlsson, mail hult.vastergard@gmail.com eller post till Hult Västergård, 57399 Tranås. Frågor besvaras av Per Karlsson 070-875 53 49. Beslut och utbetalning senast mars månad.

Behmska Stiftelsen

Medlemskap i Byalaget ger dig del av allt som byalaget gör och man bidrar till att upprätthålla de traditioner som finns (Gourmetrace, Valborg, Midsommar, Lucia mm) och du får 50% rabatt på hyran i Lusthuset. Bli medlem idag!

SWISH: 123 493 56 31 **BG:** 406-4309

Avgiften för enskild person är 100 kr och för familj 200 kr.

NY TRÄFFPUNKT FÖR DAGLEDIGA ÄR IGÅNG

I juni fick församlingen en ny diakon, Kenneth Hjårling, när han började se över vad som skulle göras tyckte han att det inte fanns så mycket i Trehörna.

I Ödeshög finns något som kallas för Gemenskaps-träff detta startade han upp även i Trehörna det har varit fyra gånger nu. Träffen är i Hembygdsgården onsdagar ojämna veckor kl 14.00-15.30. På programmet under hösten har varit t.ex besök av Ulla-

Maj och Ove Strand som berättat om Lina Sandell och vi sjöng även flera av hennes psalmer. Björn Hanell har varit och berättat om John Bauers undergång. Fika serveras till självkostnadspris. Ett bra tillfälle att träffas och umgås på.

Sista träffen är den 20 december med julens sånger som allsång. Vårens träffar är planerade till mellan den 2/2- 25/5.

Text & Bild: Gunni Karlsson

HÄNDER I TREHÖRNA

DATUM	TID	PLATS	ARRANGÖR	HÄNDELSE
24 DEC	23.00	Trehörna Kyrka	Svenska Kyrkan	JULNATTSGUDSTJÄNST. Gudstjänst och kyrkokören sjunger.
31 DEC	15.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	NYÅRSGEMENSKAP. Byalaget bjuder in till samvaro med lättare förtäring.
06 JAN	18.00	Trehörna Kyrka	Svenska Kyrkan	LJUSGUDSTJÄNST. Gudstjänst och kyrkokören sjunger.
04 FEB	18.30	Lusthuset	Trehörna Byalag	ÅRSMÖTE. Trehörna Byalag håller årsmöte med efterföljande pubkväll.
09 MARS	19.00	Lusthuset	Trehörna Fiskevårdsförening	ÅRSMÖTE. Föreningen Trehörna Fiskevårdsförening håller årsmöte.
19 MARS	18.00	Lusthuset	Trehörna Byalag	GOURMETTRACE. Trehörnabor bjuder in grannar på middag i deras hem.

TIPS

Trehörnabladet finns att läsa på vår hemsida: www.trehorna.nu.

Här finns även tidigare nummer av tidningen att läsa.

REDAKTIONSKOMMITTÈN

Kommittèn består av Sture Brolin, Kicki Svenberg, Peter Frejhagen, Gunni Karlsson och Christer Ignell.

Material till tidningen skickas till:

Sture Brolin: sture.brolin@outlook.com / 072-730 95 52